

Osnovna šola Vrhovci
Cesta na Bokalce 1
1000 Ljubljana

☎ 01 423 03 70

e-naslov: tajnistvo@os-vrhovci.si

spletna stran: www.os-vrhovci.si

TRR: SI56 0126 1603 0665 280

ID za DDV: SI34317627

Datum: 1. 9. 2023

Merila in kriteriji ocenjevanja znanja pri slovenščini

Predmet: slovenščina 6.–9. razred

Šolsko leto: 2023/2024

Učiteljice: Sanja Jazbinšek
Katarina Kozole
Tina Lipovšek Željko
Senja Školč Sušnik

Vodja tima: Katarina Kozole

Učenci pri pouku slovenščine razvijajo predvsem štiri osnovne sporazumevalne zmožnosti: poslušanje, branje, govorjenje in pisanje. Tudi preverjanje in ocenjevanje je zato osredotočeno na te dejavnosti. Okvirni kriteriji preverjanja in ocenjevanja za te štiri sporazumevalne zmožnosti:

- poslušanje: razumevanje poslušanega;
- branje: tehnika branja, izraznost branja, razumevanje prebranega;
- govorjenje: smiselnost besedila, razumljivost, jezikovna ustreznost in pravilnost, izražanje;
- pisanje: smiselnost besedila, razumljivost, jezikovna pravilnost, upoštevanje značilnosti besedilne vrste, ustvarjalnost, slogovna ustreznost.

PREVERJANJE ZNANJA S preverjanjem znanja se zbirajo informacije o tem, kako učenec dosega cilje oz. standarde znanja iz učnega načrta, in ni namenjeno ocenjevanju. Pri urah slovenščine znanje preverjamo pred obravnavo nove teme (ugotavljanje predznanja), med obravnavo (sprotno preverjanje) in po obravnavi nove teme (končno preverjanje). Pri sprotnem preverjanju pozornost namenjamo obvladovanju posameznih sporazumevalnih dejavnosti, pri končnem pa opazujemo doseganje ciljev in standardov znanja iz učnega načrta. Po obravnavi tematskega sklopa znanje preverimo tudi celostno (ustno ali pisno preverjanje s pomočjo miselnih vzorcev, sodelovalnega učenja, učnih listov ...).

OCENJEVANJE ZNANJA Ocenjevanje znanja je ugotavljanje in vrednotenje, v kolikšni meri učenec dosega cilje oz. standarde znanja iz učnega načrta ter se opravi po obravnavi novih vsebin in po preverjanju znanja. Učenec mora biti v šolskem letu ocenjen najmanj **šestkrat**; število pisnih ocen ne sme presegati števila ustnih ocen. Pisno ocenjevanje predhodno napovemo in je zabeleženo v šolskem koledarju. Ustno ocenjevanje za posamezno učno skupino napovemo pred začetkom takega ocenjevanja. Učenci morajo obvladati tudi vsebine, ki so jih usvojili v predhodnih obdobjih, saj le tako lahko pokažejo celostno znanje o jeziku/književnosti.

KRITERIJI ZA USTNO OCENJEVANJE ZNANJA

Pri ustnem spraševanju dobi učenec vprašanja iz literarne teorije, iz vsebin književnega pouka in iz vsebin jezikovnega pouka (slovnica). Ocenjevanje lahko poteka na osnovi umetnostnega in/ali neumetnostnega besedila, ki je učencu v pomoč pri analizi. Ocenjujemo učenčevo razumevanje, izražanje, doživljanje, sposobnost analize in uporabo ustreznih izrazov iz literarne teorije. Kriteriji ustnega ocenjevanja so sledeči:

- **odlično (5):** učenec odgovarja samostojno, jezikovno pravilno, brez podvprašanj; njegovi odgovori so pravilni, jasni, nedvoumni in kažejo razumevanje povedanega; navaja lastne primere, povezujejo z aktualno problematiko; Učenec tekoče pripoveduje v knjižni slovenščini. Vsi odgovori so pravilni. Dopuščena je le manjša pomoč učitelja. Vsi cilji pouka so doseženi. Povratna informacija je zelo jasna, mogoče jo je prekinjati z dodatnimi vprašanji, vendar se učenec ne zmede. Posamezne dele posreduje in navaja na svoj način: navaja izvirne primere, rešitve, ki jih učitelj ne pozna.

- **prav dobro (4):** učenec odgovarja večinoma samostojno (z enim ali dvema podvprašanjema); jezikovno pravilno; odgovori so ustrezni, razumevanje povedanega z navajanjem znanih primerov; Učenec tekoče odgovarja v knjižni slovenščini na večino vprašanj. Učitelj ga le delno usmerja. Zna minimalne in temeljne cilje. Povratna informacija zajema točno dojetje bistva pojmov, navaja primere iz lastnih izkušenj, ima utrjeno znanje brez vrzeli. Pri izražanju je opaziti dokajšnjo samostojnost.

- **dobro (3):** učenec odgovarja zatikajoče, potrebuje več podvprašanj; odgovori so približni in deloma pravilni; Učenec odgovarja v knjižni slovenščini ob delni pomoči učiteljevih vprašanj. Pravilno odgovori na več kot polovico vprašanj. Zna minimalne in temeljne cilje. Povratna informacija je solidna in vključuje razumevanje snovi, vendar je brez vsebinskih podrobnosti. V znanju se pojavljajo vrzeli, primere navaja po knjigi.

- **zadostno (2):** učenec brez podvprašanj ne zna odgovarjati, tudi ob pomoči so odgovori pomanjkljivi in le deloma pravilni; Učenec odgovarja na učiteljeva vprašanja ob precejšnji pomoči, vendar odgovori vsaj na polovico vprašanj. Dopušča se raba pogovornega jezika. Učiteljeva pomoč je sorazmerno večja oziroma precej velika. Usvoji temeljne cilje. Povratna informacija je skopa in revna, vendar vsebuje še bistvene elemente, na podlagi katerih je mogoče graditi nadaljnje znanje.

- **nezadostno (1):** učenec ne zna odgovoriti na vprašanja, molči ali daje napačne odgovore, kljub vzpodbudi in dodatnim usmeritvam učitelja. Učenec ne pokaže nikakršnega znanja niti ob zelo veliki pomoči. Ne pozna minimalnih ciljev. To ni znanje. Pozna delce snovi, vendar zamenjuje pojme in obnavlja snov zmedeno. Ne zadene bistva posameznih pojmov.

KRITERIJI ZA PISNO OCENJEVANJE ZNANJA

Tvorbne naloge (poustvarjanje ob danem umetnostnem besedilu, tvorba neumetnostnih besedil, spisi) ocenjujemo celostno:

- vsebina (upoštevanje značilnosti predpisane besedilne vrste, razumljiva, smiselna pripoved, vsebinska prepričljivost in izvirnost, jasno opisane osebe, zapis občutij, razpoloženja, točnost preverljivih podatkov, skladnost naslova spisa z vsebino),
- zgradba (čas, členitev na uvod, jedro in zaključek, členitev na odstavke, vsebinska in zunanja povezanost delov, čitljivost in urejenost besedila) in
- jezikovna ustreznost, slog (zgradba povedi, besedišče, pravopisna in slovnična ustreznost, različni slogovni postopki).

Pri pisnem ocenjevanju znanja (**testna oblika** – razčlemba besedila) veljajo naslednji kriteriji:

0 – 49 % = NEZADOSTNO (1)

50 – 62 % = ZADOSTNO (2)

63 – 75 % = DOBRO (3)

76 – 88 % = PRAV DOBRO (4)

89 – 100 % = ODLIČNO (5)

OCENA	PISNO PREVERJANJE	STANDARDI ZNANJA
ODLIČNO	Napake, ki se pojavljajo pri nalogah, so značilne za drugačen način reševanja problemov. Pojavljajo se izvirne zamisli in rešitve.	Učenec podrobno obvlada predpisane standarde znanja (minimalne, temeljne in višje).
PRAV DOBRO	Napake redke, manj pomembne. Rešitve natančne, formulacije pa sorazmerno jasne.	Učenec podrobno obvlada vsa minimalna in temeljna znanja ter nekaj višjih.
DOBRO	Standardne napake, značilne za to stopnjo.	Učenec v celoti obvlada minimalne standarde in večino temeljnih.
ZADOSTNO	Napake celo pri nalogah, ki temeljijo na minimalnih ciljih.	Učenec obvlada minimalne standarde znanja.
NEZADOSTNO	Večina nalog ni pravilno rešena.	Učenec ne dosega niti minimalnih standardov znanja.

Ocenjevanje pripravljenega govornega nastopa pri slovenščini, 6., 7. razred

I. VSEBINA IN ZGRADBA

Sestavine	5	4	3	2
1. Razporeditev vsebin	ustrezna	manj ustrezen uvod ali zaključek	manj ustrezno jedro	manj ustrezni uvod, jedro, zaključek
2. Razumljivost	v celoti	skoraj v celoti	delna	v večini ne
3. Jezikovna zvrst	zborni, knjižni pogovorni	pogovorni	pokrajinski pogovorni	narečje, sleng
4. Upoštevanje besedil. vrste	v celoti	z odstopanji	delno	skoraj ne
5. Upoštevanje časa	ustrezen čas	manjše odstopanje	odstopanje od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$	večje odstopanje od $\frac{1}{2}$

II. JEZIK

Sestavine	5	4	3	2
1. Slog	uravnovežen, ustrezen	v glavnem uravnovežen, ustrezen	precej neuravnovežen	prevladujejo enostavne povedi
2. Pravorečje	brez napak	skoraj brez napak	z nekaj napakami	s precej napakami
3. Besedišče	bogato	še kar bogato	bolj skromno	skromno

III. GOVORNA REALIZACIJA

Sestavine	5	4	3	2
1. Glasnost govorjenja	ustrezna	nekoliko preglasno	nekoliko pretiho	zelo glasno/tiho
2. Jasnost govorjenja	jasno	v glavnem jasno	tu in tam nejasno	še komaj jasno
3. Ritem, hitrost govorjenja	ustrezna	še kar razgiban	bolj monoton kot ne	zelo monoton
4. Stik s poslušalci	vzpostavljen	vzpostavljen z odmiki	nakazan	ga praktično ni

OP.: Če učenec ni pripravljen na dogovorjeni datum, je ocena nižja za eno stopnjo.

**KRITERIJ OCENJEVANJA PREDSTAVITVE LEPOSLOVNE KNJIGE – VNAPREJ
PRIPRAVLJENEGA GOVORA, 8., 9. razred**

GOVORNI NASTOPI – PREDSTAVITEV LEPOSLOVNE KNJIGE PRI SLJ UČENEC-KA: _____	DOGOVORJ. DATUM: DA NE
--	------------------------

I. VSEBINA IN ZGRADBA (22t)

DATUM: _____

Max.

1. <u>Knjiga</u> – kolofon (1) <u>avtor (biogr.– anekd.)</u> (1)	1+1	2
2. <u>Zun. zgr.</u> : kratka pr., povest, roman ... (1) + <u>razlaga vrste, utemelj.</u> (1) <u>Vsebina</u> : avanturistična, ljubezenska, socialno-psihološka, detekt. ... (1)	1+1+1	3
3. Okoliščine: čas, kraj (1) pripovedovalec (1), <u>ponazoritev prip.</u> (1)	1+1+1	3
4. Osebe : navedba (1) opis (1) oznaka (1) <u>primerjava</u> (1)	1+1+1+1	4
5. Kratka obnova zgodbe: snov, tema, motivi (2) <u>sporočilo</u> (2)	1+1+2	4
6. Ocena knjige: kaj je bilo dobro in kaj ne (1) <u>utemeljitev</u> (1)	1+1	2
7. Branje odl.: estetsko (3) manjše zatik. (2) zatikajoče (1) <u>ustreznost in utemeljitev izbora</u> (1)	3, (2, 1) 1	4

II. TRAJANJE (3t)

8–12 min (3)	7 – 8 min (2)	6 min (1)	manj (0)	3 (2, 1)	3
--------------	------------------	-----------	----------	----------	----------

III. GOVORNA REALIZACIJA, STIK S POSLUŠALCI (5t+3t)

Govor	prepričljivo, primerno glasno, ustrezen ritem, razločno, brez zatkanja 5	do 3 x s pomočjo predloge, manjša zatkanja 4	večkrat s pomočjo predloge, se zmede prehitro 3	pogosto s po- močjo predloge, prehitro, pretiho, zmede se (2 ali 1)	pretežno branje 0	5 4 3 2 0	5
--------------	---	--	---	---	--------------------------------	-----------------------	----------

Stik s poslušalci	prepričljiv (3)	vzpostavljen z odmiki (2)	nakazan (1)	3 (2, 1)	3
------------------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------	----------	----------

IV. JEZIK (4t)

Pravilna izreka, knjižni jezik	brez napak 4	skoraj brez napak 3	pogoste napake 2	večinoma pogovorni (narečje, sleng) 1	samo pogovorni 0		4
--------------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------------	---	----------------------------	--	----------

V. ODGOVORI NA VPRAŠANJA (3t)

Obvlada	vse 3	večino 2	delno 1	ne obvlada 0	3
---------	----------	-------------	------------	-----------------	----------

Kriterij: v % in ocene: 0–49 = 1; 50–62 = 2; 63–75 = 3; 76–88 = 4; 89–100 = 5

Vseb. in zgr. (22)	Trajanje (3)	Govor, stik (5+3)	Jezik (4)	Odg. na vpr. (3)	Skupaj / 40
-------------------------------	-------------------------	------------------------------	----------------------	-------------------------	------------------------

Točke: _____/40	Odstotki: _____	OCENA: _____
--------------------	--------------------	-----------------

OP.: Če učenec ni pripravljen na dogovorjeni datum, je ocena nižja za eno stopnjo.

1. MERILA IN KRITERIJI ZA OCENJEVANJE DEKLAMACIJE

(op.: merila so splošna, prilagajamo jih glede na predznanje, starost in sposobnosti otrok)

VSEBINA	DEKLAMIRANJE	
Pove vsebino, junake, prepozna pesn. sredstva, sporočilo; vrsto, utemelji zvrst.	Sproščeno, gladko, doživeto, do 1-krat se zatakne.	ODLIČNO
Pove vsebino, junake, ne prepozna vseh pesn. sredstev, slabše razloži sporočilo.	Prehitro, zdrdrano, brez »občutka«, ne čisto tekoče.	PRAV DOBRO
Slabše razume vsebino, vlogo junakov, sporočilo.	Večkrat se zatakne, ne zna sam nadaljevati.	DOBRO
Ne razume dobro pesmi, sporočila, ne prepozna pesn. sredstev.	Potrebuje veliko pomoči pri interpretaciji	ZADOSTNO
Ne zna nič povedati o pesmi oz. zelo malo.	Ne zna je na pamet.	NEZADOSTNO

DOMAČE NALOGE IN DOMAČE BRANJE

Opravljanje domačih nalog in domačih branj je učenčeva dolžnost. Za domače naloge vodimo evidenco o učenčevem delu. Z naslovi knjig, ki jih morajo prebrati za domače branje, so učenci seznanjeni ob začetku šolskega leta ali sproti, vsaj en mesec preden mora biti knjiga prebrana. Z učenci preverimo oz. ocenimo domače in šolsko delo o prebranih knjigah na različne načine (ustna, pisna obnova, pisni test, ustno spraševanje, ocena prebranega domačega branja, mnenje o prebranem domačem branju, govorni nastop, debata, okrogla miza ...).

ZAKLJUČNA OCENA

Ob koncu pouka učiteljice slovenščine avtonomno oblikujemo zaključno oceno na podlagi ocen, pridobljenih med šolskim letom. Na oblikovanje zaključne ocene vpliva še: sprotno ustno sodelovanje, domače naloge, domače branje, reševanje učnih listov, odnos do predmeta, saj so v vse te oblike dela zajeti standardi, opredeljeni v učnih načrtih, ki naj bi jih otrok dosegel ob koncu določenega razreda.